Zbirka odločb sodne prakse

SODBA SODIŠČA (osmi senat)

z dne 20. junija 2013*

„Neizpolnitev obveznosti države — Direktiva 2005/56/ES — Čezmejne združitve kapitalskih družb — Člen 16(2)(a) in (b) — Družba, ki nastane s čezmejno združitvijo — Delavci, ki so zaposleni v državi članici, v kateri ima družba sedež, ali v drugih državah članicah — Pravica do soodločanja — Neobstoj enake pravice“

V zadevi C-635/11,

zaradi tožbe zaradi neizpolnitve obveznosti na podlagi člena 258 PDEU, vložene 9. decembra 2011,

Evropska komisija, ki jo zastopata J. Enegren in M. van Beek, agenta, z naslovom za vročanje v Luxembourgu,

tožeča stranka,

proti

Kraljevini Nizozemski, ki jo zastopata C. Schillemans in C. Wissels, agentki,

tožena stranka,

SODIŠČE (osmi senat),

v sestavi E. Jarašiūnas, predsednik senata, A. Ó Caoimh in C. G. Fernlund (poročevalec), sodnika,

generalni pravobranilec: Y. Bot,

sodni tajnik: A. Calot Escobar,

na podlagi pisnega postopka,

na podlagi sklepa, sprejetega po opredelitvi generalnega pravobranilca, da bo v zadevi razsojeno brez sklepnih predlogov,

izreka naslednjo

Sodbo

1 Evropska komisija s to tožbo predlaga Sodišču, naj ugotovi, da je Kraljevina Nizozemska s tem, da ni sprejela vseh zakonov in drugih predpisov, ki so potrebni za zagotovitev, da imajo delavci v obratih družbe, ki je nastala s čezmejno združitvijo in ima sedež registriran na Nizozemskem, ki so v drugih

* Jezik postopka: nizozemščina.

državah članicah, enake možnosti uresničevanja pravice do soodločanja, kot jo uživajo delavci, zaposleni na Nizozemskem, ni izpolnila obveznosti iz člena 16(2)(b) Direktive Evropskega parlamenta in Sveta 2005/56/ES z dne 26. oktobra 2005 o čezmejnih združitvah kapitalskih družb (UL L 310, str. 1, v nadaljevanju: Direktiva o združitvah).

Pravni okvir

Pravo Unije

2 V uvodni izjavi 13 Direktive o združitvah je navedeno:

„Če imajo delavci pravico do soodločanja v eni od družb, ki se združuje v okoliščinah iz te direktive, in če nacionalna zakonodaja države članice, v kateri ima družba, nastala z čezmejno združitvijo, registriran sedež, ne določa enake ravni soodločanja, kakor je zagotovljeno v drugih družbah, ki se združujejo, vključno z odbori nadzornega organa, ki imajo pooblastila za odločanje, ali če ta zakonodaja ne predvideva enakih upravičenj izvrševanja pravic delavcev družb, nastalih s čezmejno združitvijo, je treba urediti soodločanje delavcev v družbi, nastali s čezmejno združitvijo, in delavce vključiti v opredelitev teh pravic. Pri tem je treba uporabiti načela in postopke, predvidene v Uredbi Sveta (ES) št. 2157/2001 z dne 8. oktobra 2001 o Statutu evropske družbe (SE) [(UL, posebna izdaja v slovenščini, poglavje 6, zvezek 4, str. 251)] in v Direktivi Sveta 2001/86/ES z dne 8. oktobra 2001 o dopolnitvi Statuta evropske družbe glede udeležbe delavcev [(UL L 294, str. 22, v nadaljevanju: Direktiva SE)], sicer z nekaterimi potrebnimi spremembami, ker bo za nastalo družbo veljala nacionalna zakonodaja države članice, v kateri ima registriran sedež. Države članice lahko v skladu s členom 3(2)(b) Direktive [SE] zagotovijo hiter začetek pogajanj v skladu s členom 16 iz te direktive, da se z združitvami ne bi po nepotrebnem zavlačevalo.“

3 Člen 16 Direktive o združitvah, naslovljen „Soodločanje delavcev“, določa:

„1. Brez poseganja v odstavek 2 veljajo za družbo, ki nastane s čezmejno združitvijo, pravila soodločanja delavcev, če takšna pravila obstajajo, v tisti državi članici, kjer ima družba registriran sedež.

2. Vendar se veljavna pravila soodločanja delavcev, če takšna pravila obstajajo, v tisti državi članici, kjer ima družba, ki je nastala z čezmejno združitvijo, svoj registriran sedež, ne uporabljajo, kadar ima vsaj ena od družb, ki se združujejo, v šestih mesecih pred objavo predloga pogojev čezmejne združitve iz člena 6 povprečno več kot 500 zaposlenih ter deluje s sistemom soodločanja delavcev v smislu člena 2(k) Direktive [SE] ali kadar nacionalna zakonodaja, ki se uporablja za družbo, ki nastane s čezmejno združitvijo, ne predvideva:

(a) vsaj enake ravni soodločanja delavcev, kot je uveljavljena v zadevnih družbah, ki se združujejo, ki se meri kot sorazmerni delež predstavnikov zaposlenih med člani upravnega ali nadzornega organa ali njunih odborih ali v skupini za upravljanje, odgovorni za profitne enote družbe[, če v njej obstaja soodločanje zaposlenih], ali

(b) enake možnosti izvrševanja pravic soodločanja, kot jo uživajo delavci zaposleni v državi članici registriranega sedeža družbe, ki nastane s čezmejno združitvijo, tudi za delavce v obratih družbe, ki nastane s čezmejno združitvijo, ki so v drugih državah članicah.

3. V primerih iz odstavka 2 soodločanje delavcev v družbi, ki nastane s čezmejno združitvijo, in njihovo udeležbo pri opredelitvi takšnih pravic smiselno in ob upoštevanju odstavkov 4 do 7 spodaj urejajo države članice v skladu z načeli in postopki, določenimi v členu 12(2), (3) in (4) Uredbe [št. 2157/2001] in z naslednjimi določbami Direktive [SE]:

[…]

(h) del 3 Priloge, točka (b).

[…]

5. Razširitev pravice do soodločanja na delavce v družbi, ki nastane s čezmejno združitvijo, ki so zaposleni v drugih državah članicah, v skladu odstavkom 2(b) državam članicam, ki se za to odločijo, ne nalaga nikakršnih obveznosti upoštevanja teh zaposlenih pri izračunavanju minimalnega števila delavcev, potrebnega za uveljavljanje pravice do soodločanja v skladu z nacionalno zakonodajo.

[…]“

4 V skladu s členom 19 Direktive o združitvah je rok za prenos te direktive potekel 15. decembra 2007.

Nizozemsko pravo

5 Člen 333k, s katerim je bila spremenjena knjiga 2 civilnega zakonika in s katerim je bil člen 16 Direktive o združitvah prenesen v nacionalno pravo, določa:

„1. Za namene tega člena pomenijo določbe glede soodločanja tiste določbe na področju soodločanja, na katere se nanaša člen 1:1(1) zakona o vlogi delavcev v evropski družbi.

2. Kadar:

a) najmanj ena od družb, ki se združujejo, zaposluje povprečno več kot petsto oseb v šestih mesecih pred vložitvijo predloga pogojev združitve iz člena 314 in za katero veljajo določbe o soodločanju, ali

b) se določbe o soodločanju uporabljajo za eno od družb, ki se združujejo, in da družba upravičenka ne izpolnjuje določb iz členov 157, od 158 do 164 ali od 158 do 161 in 164 ali 267, od 268 do 274 ali od 268 do 271 in 274,

se členi 12, od (2) do (4), Uredbe [št. 2157/2001] in od 1:4 do 1:12, 1:14(1), (2), (3)(a) in (4), 1:16, 1:17, 1:18(1)(a), (h), (i) in (j), (3) in (6), 1:20, 1:21(2)(a), ob upoštevanju, da je odstotek 25 v tem členu nadomeščen s 33⅓, (4) in (5), 1:26(3) in 1:31(2) zakona o vlogi delavcev v evropskih pravnih osebah ter člena 670(4) in (11) in 670a(1)(a) knjige 7 civilnega zakonika uporabljajo po analogiji.“

6 V skladu z nizozemskim pravom imajo zakonsko pravico do soodločanja družbe, za katere velja strukturni režim – in sicer delniške družbe in družbe z omejeno odgovornostjo – ki izpolnjujejo ta merila (glej člen 2:153/263(2) civilnega zakonika):

a) glede na bilanco in njene priloge vpisani kapital družbe in njene rezerve dosegajo skupno najmanj 16 milijonov EUR;

b) družba ali odvisna družba sta ustanovili svet delavcev kot to nalaga zakon in

c) družba in odvisne družbe zaposlujejo skupno povprečno najmanj sto delavcev.

7 Strukturni režim nalaga ustanovitev nadzornega sveta, ki ima bistvena pooblastila. Člena 2:158(5) in 2:268(5) civilnega zakonika svetu delavcev delniške družbe ali družbe z omejeno odgovornostjo, za katero velja strukturni režim, podeljujeta pravico do priporočila za imenovanje vseh članov nadzornega sveta. Člane nadzornega sveta imenuje generalna skupščina. Pod določenimi pogoji so nekatere družbe oproščene uporabe strukturnega režima. Taki primeri so zlasti mednarodne holdinške družbe. Strukturni režim se lahko uporablja tudi prostovoljno.

Predhodni postopek

8 Komisija je 3. novembra 2009 zaradi dvoma o skladnosti nizozemske ureditve s členom 16(2)(b) Direktive o združitvah poslala Kraljevini Nizozemski pisni opomin. Ta je odgovorila z dopisom z dne 18. marca 2010, v katerem je navedla, da navedeni člen 16(2)(a) in (b) vsebuje alternativo in da lahko države članice zato izberejo med možnostma, ki ju ponuja ta direktiva, kadar se odločijo za uporabo svoje nacionalne ureditve s področja pravice delavcev do soodločanja. Komisija ni bila zadovoljna s prejetim odgovorom, zato je 25. novembra 2010 na Kraljevino Nizozemsko naslovila obrazloženo mnenje, na katerega je ta odgovorila z dopisom z dne 27. januarja 2011.

Tožba

Trditve strank

9 Komisija zatrjuje, da člen 16(1) Direktive o združitvah vsebuje splošno pravilo s področja soodločanja delavcev v okviru čezmejnih združitev, v skladu s katerim se uporabljajo pravila tiste države članice, v kateri ima družba registriran sedež.

10 Komisija meni, da je mogoče izjeme od tega splošnega pravila, ki so naštete v členu 16(2) Direktive o združitvah, povzeti tako:

— najmanj ena od družb, ki se združujejo, zaposluje več kot 500 delavcev in deluje po sistemu soodločanja delavcev (prvi del uvodnega stavka člena 16(2)), ali

— nacionalna zakonodaja, ki se uporablja za družbo, ki nastane s čezmejno združitvijo, določa nižjo raven soodločanja delavcev, kot se je že uporabljala za družbe, vključene v združitev (člen 16(2)(a)), ali

— nacionalna zakonodaja, ki se uporablja za družbo, ki nastane z združitvijo, ne določa, da lahko delavci v obratih družbe, ki so v drugih državah članicah, uresničujejo enako pravico do soodločanja, kot jo imajo delavci, zaposleni v državi članici, v kateri ima družba, ki je nastala s čezmejno združitvijo, registriran sedež (člen 16(2)(b)).

11 Komisija trdi, da Direktiva o združitvah za namene nacionalnega prava glede soodločanja delavcev državam članicam ne podeljuje možnosti izbire glede položajev iz člena 16(2)(a) in (b) Direktive o združitvah. Kraljevini Nizozemski očita tudi, da je upoštevala le določbe tega člena 16(2)(a) in da v skladu s členom 16(2)(b) pravice do soodločanja, ki jo imajo delavci, zaposleni na Nizozemskem, ni razširila na delavce, ki so zaradi združitve zaposleni v drugih državah članicah.

12 Komisija meni, da nizozemska ureditev nasprotuje temu cilju, ki je jasno določen v členu 16(3) Direktive o združitvah, namreč, da je treba podeliti enako pravico do soodločanja vsem delavcem družbe, ki nastane z združitvijo, neodvisno od države članice, v kateri so zaposleni, in nima nobene podlage v besedilu člena 16 navedene direktive.

13 Komisija zatrjuje, da njeno analizo potrjuje uvodna izjava 13 Direktive o združitvah, ki določa primere, v katerih se nacionalno pravo glede soodločanja delavcev ne uporablja za družbo, nastalo z združitvijo, in v katerih je zato treba uporabiti druga pravila, in sicer tista iz člena 16(3) Direktive o združitvah (v nadaljevanju: pravila glede evropske družbe). S temi pravili se upoštevata Uredba št. 2157/2001 in Direktiva SE.

14 Komisija navaja, da člen 16(5) Direktive o združitvah državam članicam ne daje možnosti, da ne bi razširile svojega nacionalnega prava glede soodločanja na delavce, ki jih zadeva združitev in so zaposleni v drugih državah članicah.

15 Komisija poudarja, da naj bi se idealno uporabljalo nacionalno pravo države članice novoustanovljenega obrata družbe, vendar to velja le, če nacionalno pravo določa najmanj enako raven soodločanja, kot je obstajala pred združitvijo v zadevnih družbah, in če se delavcem v tujih obratih prizna enak sistem soodločanja.

16 Komisija meni, da iz načela „prej in potem“, uvedenega z Direktivo SE, izhaja, da mora nacionalna zakonodaja glede soodločanja delavcev vedno zagotavljati vsem delavcem, ki jih zadeva združitev, najmanj najvišjo raven soodločanja, kot so jo imeli ti delavci pred združitvijo. Ker Kraljevina Nizozemska tega ne zagotavlja, naj ne bi izpolnila svojih obveznosti.

17 Komisija poudarja, tako kot trdi Kraljevina Nizozemska, da bi lahko Direktiva o združitvah, enako kot Direktiva SE, povzročila omejitev in torej delno izgubo pravice do soodločanja, vendar le, če se posebno pogajalsko telo, določeno v členu 3 Direktive SE, ne bi odločilo za uporabo referenčnih določb.

18 Komisija zavrača trditev, da bi bile zaradi njene razlage Direktive o združitvah čezmejne združitve dražje za majhne družbe. Navaja, da je navedena direktiva znatno poenostavila čezmejne združitve in znižala visoke stroške teh združitev. Pripominja, da ta direktiva nikakor ne določa fleksibilnejšega sistema soodločanja delavcev v korist malih podjetij.

19 Kraljevina Nizozemska izpodbija, da ni izpolnila obveznosti, ker v svoji zakonodaji ni zagotovila ureditve iz člena 16(2)(b) Direktive o združitvah.

20 Ta država članica meni, da ji teh določb ni bilo treba zagotoviti v nacionalnem pravu. S tem, da je določila uporabo pravil glede evropske družbe v položaju iz uvodnega stavka člena 16(2) Direktive o združitvah, kadar ena od družb, ki se združujejo, zaposluje več kot 500 delavcev, in tudi v položaju iz člena 16(2)(a) navedene direktive, naj bi pravilno izvedla člen 16(2) te direktive.

21 Meni, da člen 16(2)(a) in (b) Direktive o združitvah ponuja dve možnosti, med katerima lahko države članice izbirajo, da za družbe, ki zaposlujejo največ 500 delavcev, zagotovijo uporabo nacionalnega prava glede soodločanja namesto pravil glede evropske družbe.

22 Ta razlaga naj bi bila oprta na besedilo člena 16(2) Direktive o združitvah.

23 V skladu s to določbo naj se nacionalno pravo ne bi uporabljalo za mala podjetja, to je družbe, ki zaposlujejo največ 500 delavcev, če nacionalno pravo ne določa primera, ki je naveden v točki (a) „ali“ (b) te določbe. Kraljevina Nizozemska poudarja, da je v tej določbi tako kot v uvodni izjavi 13 Direktive o združitvah uporabljen izraz „ali“, in ne izraz „in“. Položaj iz člena 16(2)(a) Direktive o združitvah pa naj bi bil vedno zagotovljen v nizozemskem sistemu, kadar je nizozemska družba, za katero velja strukturni režim, vpletena v združitev in kadar ima družba, ki nastane z združitvijo, sedež na Nizozemskem.

24 Po mnenju Kraljevine Nizozemske in v nasprotju s tem, kar zatrjuje Komisija, člen 16(2)(b) Direktive o združitvah ne povzroči obveznosti, da države članice zagotovijo, da se pravila soodločanja razširijo na delavce, ki so zaposleni v drugih državah članicah. Ta razlaga naj bi bila podprta z besedilom člena 16(5) te direktive, kjer se govori o „izbiri“, ki jo opravijo države članice.

25 Ta razlaga naj bi bila prav tako podprta s cilji in učinki Direktive o združitvah. Nasprotno pa je razlaga Komisije v nasprotju z načelom „prej in potem“ ter namenom razlikovanja med velikimi in majhnimi družbami iz člena 16(2) te direktive.

26 Kraljevina Nizozemska glede načela „prej in potem“ iz Direktive SE ob sklicevanju na uvodno izjavo 13 Direktive o združitvah zatrjuje, da gre za temeljno načelo in cilj te direktive. Vendar to načelo ne razširja pravice do soodločanja, pač pa pomeni le njeno ohranitev.

27 Kraljevina Nizozemska glede razlikovanja med velikimi in majhnimi družbami poudarja, da v skladu z uvodnim stavkom člena 16(2) Direktive o združitvah za velike družbe, ki zaposlujejo največ 500 delavcev veljajo pravila glede evropske družbe, medtem ko za male družbe, ki zaposlujejo manj kot 500 delavcev, na podlagi člena 16(2)(a) ali (b) navedene direktive načeloma velja nacionalno pravo.

28 Namen tega razlikovanja naj bi temeljil na dejstvu, da se želi z Direktivo o združitvah tako kot z zakonodajo Unije na splošno za majhne družbe uporabiti fleksibilnejši sistem kakor za velike. Po mnenju Kraljevine Nizozemske iz tega izhaja, da mora uporaba nacionalnega prava, določena v členu 16(2) te direktive, prav tako pomeniti fleksibilnejši sistem, kakršnega določajo pravila o evropski družbi. Razlaga Komisije glede točke (b) te določbe pa ima ravno nasprotni učinek, saj se za sistem soodločanja, za katerega velja nacionalno pravo, uporabljajo strožje zahteve, kot se uporabljajo na podlagi pravil glede evropske družbe.

29 V tem okviru Kraljevina Nizozemska poudarja, da iz določb člena 7 v povezavi s členom 3(6) Direktive SE in člena 16(3) Direktive o združitvah izhaja, da lahko uporaba pravil glede evropske družbe dejansko povzroči omejitev in torej tudi izgubo pravice do soodločanja. Zato Komisija ne more zatrjevati, da pri uporabi nacionalnega prava ne more priti do izgube pravice do soodločanja, kar bi pomenilo, da dejansko ni bolj fleksibilnega sistema za male družbe.

30 Ker torej razlikovanje med velikimi in majhnimi družbami iz člena 16(2) Direktive o združitvah omogoča, da uporaba nacionalnega prava prav tako vodi do izgube pravice do soodločanja delavcev, naj ne bi bilo obveznosti, da se pravica do soodločanja razširi na vse delavce, to pa naj bi podpiralo razlago, v skladu s katero naj bi člen 16(2)(a) in (b) vseboval alternativo.

Presoja Sodišča

31 Kraljevina Nizozemska ne izpodbija, da je v svojem nacionalnem pravu določila dve od treh izjem, ki so določene v členu 16(2) Direktive o združitvah, in da ni vključila tretje izjeme iz točke (b) te določbe. Zato ni sporno, da nizozemska ureditev ne določa, da delavci v obratih družb, nastalih s čezmejno združitvijo, ki so v drugih državah članicah, lahko uresničujejo enako pravico do soodločanja, kot jo imajo delavci, ki so zaposleni na Nizozemskem. Vendar ta država članica meni, da neobstoj takšne določbe ne pomeni ovire za uporabo nizozemskega prava na področju soodločanja delavcev.

32 Kraljevina Nizozemska namreč meni, da iz uporabe pojma „ali“ izhaja, da se, če nacionalno pravo na področju soodločanja delavcev določa enega od obeh primerov, namesto nizozemskega prava uporablja to pravo. Povedano drugače, ta država članica meni, da zadošča, da je v nacionalnem pravu določen primer iz člena 16(2)(a) „ali“ (b) Direktive o združitvah, zato da se ta uporablja.

33 Komisija meni, da je treba pojem „ali“, ki je analiziran v okviru člena 16(2) Direktive o združitvah, nasprotno razlagati tako, da se nacionalno pravo, če ne določa ne prvega ne drugega od zadevnih primerov, ne sme uporabiti.

34 Treba je ugotoviti, da razlago Komisije potrjuje besedilo člena 16(3) Direktive o združitvah. Ta določba namreč določa, da je treba v „primerih iz odstavka 2“ uporabljati posebna pravila, ki jih določa, in sicer pravila glede evropske družbe. Ker se odstavek 3 tega člena 16 nanaša na vse primere, navedene v odstavku 2, iz tega izhaja, da se v skladu z besedno razlago uporablja za vsakega od njih in da je zato v vsakem od navedenih primerov treba zavrniti nacionalno ureditev v korist pravil glede evropske družbe.

35 Cilj Direktive o združitvah, ki izhaja iz pripravljalnih del in njene preambule, potrjuje to razlago.

36 Glede pripravljalnih del je treba omeniti mnenje komisije za zaposlovanje in socialne zadeve z dne 16. marca 2005, ki je vsebovalo nekaj predlogov sprememb. Ta komisija je namreč v svojem mnenju po eni strani navedla, da v predlogu direktive Evropskega parlamenta in Sveta o čezmejnih združitvah kapitalskih družb z dne 18. novembra 2003 (COM(2003) 703 final) ni zadovoljivo obravnavan položaj, v katerem nacionalna zakonodaja, ki velja za družbo, ki nastane z združitvijo, zagotavlja različno stopnjo ali raven soodločanja, kot jo uživajo delavci najmanj ene od družb, ki se združujejo.

37 Po drugi strani je navedla, da se je treba ukvarjati tudi z zaščito pravice do soodločanja delavcev v družbi, ki se združuje v eni državi članici, ki zaradi združitve postanejo delavci nove družbe, ki je registrirana v drugi državi članici, kadar zakonodaja te druge države ne določa soodločanja delavcev zunaj ozemlja pod njeno pristojnostjo. Tako so bile spremembe, ki jih je predlagala navedena komisija, namenjene reševanju teh dveh problemov kumulativno, in ne alternativno. Te spremembe pa so bile v končno besedilo Direktive o združitvah vključene prav s točkama (a) in (b) odstavka 2 člena 16.

38 Preambula Direktive o združitvah v uvodni izjavi 13 na ta problema odgovarja tudi z napotovanjem na nacionalno zakonodajo, ki ne zagotavlja enake ravni soodločanja ali enake pravice za vse delavce, ki jih zadeva združitev.

39 Iz člena 16(3) Direktive o združitvah v povezavi z uvodno izjavo 13 izhaja, da mora v tem položaju posebna ureditev, ki se uporablja, temeljiti na načelih in podrobnih pravilih, ki jih določata Uredba št. 2157/2001 in Direktiva SE.

40 Komisija v zvezi s tem pravilno navaja uvodno izjavo 18 Direktive SE, v skladu s katero je temeljno načelo in izrecni cilj te direktive zaščita pridobljenih pravic delavcev glede udeležbe pri odločitvah družbe. V tej uvodni izjavi je prav tako navedeno, da naj bi „[p]ravice delavcev, ki so veljale pred ustanovitvijo SE, […] določale podlago za pravice delavcev do udeležbe v SE (načelo ‚prej in potem‘).“

41 Iz Direktive SE izhaja, da zaščita pridobljenih pravic, ki jo želi zakonodajalec Unije, ne vključuje le ohranitve pridobljenih pravic delavcev družb, ki so udeležene pri združitvi, ampak tudi razširitev teh pravic na vse zadevne delavce.

42 Del 3(b) Priloge k Direktivi SE še zlasti ponazarja to ugotovitev. To besedilo se nanaša na določitev članov upravnega odbora ali nadzornega sveta evropske družbe. Določa, da imajo delavci te družbe, njegovih hčerinskih družbah in obratih in/ali njihovo predstavniško telo pravico, da izvolijo ali imenujejo ali priporočijo imenovanje ali nasprotujejo imenovanju dela članov upravnega ali nadzornega organa SE, pri čemer je število teh članov enako najvišjemu veljavnem deležu v udeleženih družbah pred registracijo SE. Ta določba torej na tem področju določa uskladitev s sistemom, ki med sistemi, ki obstajajo v zadevnih družbah, najbolj varuje delavce.

43 Ob upoštevanju volje zakonodajalca Unije, da zaščiti pravico delavcev do soodločanja v položajih, ki jih urejajo pravila glede evropske družbe, in v položajih, ki jih ureja nacionalno pravo, je treba šteti, da pri zadnjih pravilih ni pomembno le, da se ohrani soodločanje delavcev v družbah, ki jih zadeva združitev, v skladu s členom 16(2)(a) Direktive o združitvah, ampak tudi to, da se pravice, ki jih imajo delavci, zaposleni v državi članici, v kateri je statutarni sedež družbe, ki nastane z združitvijo, v skladu s členom 16(2)(b) navedene direktive razširijo na druge delavce, ki jih zadeva združitev in so zaposleni v drugih državah članicah.

44 Iz besedila člena 16(2) in (3) Direktive o združitvah ter iz cilja teh določb izhaja, da se morebitna pravila o soodločanju delavcev, ki veljajo v državi članici, v kateri ima registriran sedež družba, ki nastane z združitvijo, ne uporabljajo, če nacionalna ureditev, ki velja za to družbo, ne določa kumulativno obeh primerov iz točk (a) in (b) tega odstavka 2.

45 Trditve Kraljevine Nizozemske, ki temeljijo na določbi člena 16(5) Direktive o združitvah ali na domnevni razliki v obravnavanju malih in velikih podjetij, ne morejo omajati te razlage.

46 Res je, da se v členu 16(5) Direktive o združitvah uporablja pojem „odločijo“, vendar ta nikakor ne označuje možnosti, da države članice izbirajo med primerom iz točke (a) odstavka 2 tega člena 16 in primerom iz točke (b) tega odstavka. Ta pojem se nanaša na primer, v katerem država članica določi razširitev pravic delavcev iz člena 16(2)(b) navedene direktive. Da bi se ugotovilo, ali je presežen prag, ki je določen v členu 16(5) Direktive o združitvah, je treba upoštevati le delavce, ki so zaposleni v tej državi članici. Delavcev, ki so zaposleni v drugih državah članicah, ni treba upoštevati. Kot izhaja iz mnenja, navedenega v točki 36 te sodbe, je bil namen zakonodajalca Unije zagotoviti ravnovesje med varstvom pravic delavcev, ki so zaposleni v drugi državi članici, in med zahtevami nacionalnih določb glede praga delavcev.

47 Komisija glede domnevne razlike med malimi in velikimi podjetji pravilno navaja, da Direktiva o združitvah, zlasti njen člen 16, nikakor ne določa uporabe fleksibilnejšega sistema soodločanja za mala podjetja, na podlagi katerega bi bila delavcem, zaposlenim v drugih državah članicah kot v državi članici, v kateri ima sedež družba, ki nastane z združitvijo, lahko trajno odvzeta pravica do soodločanja v tej družbi.

48 Iz tega izhaja, da je treba zavrniti trditve Kraljevine Nizozemske o morebitni izgubi določene pravice do soodločanja, ki mora biti, čeprav je ta izguba priznana v okviru združitev, v katere so vpletene velika podjetja, *a fortiori* priznana v okviru združitev malih podjetij, kar pomeni, da ne obstaja dolžnost, da se pravica do soodločanja, ki jo zagotavlja Nizozemska, razširi na delavce v drugih državah članicah.

49 V teh okoliščinah je treba tožbo, ki jo je vložila Komisija, šteti za utemeljeno.

50 Zato je treba ugotoviti, da Kraljevina Nizozemska s tem, da ni sprejela vseh zakonov in drugih predpisov, ki so potrebni za zagotovitev, da imajo delavci v obratih družbe, ki je nastala s čezmejno združitvijo in ima sedež registriran na Nizozemskem, ki so v drugih državah članicah, enake možnosti uresničevanja pravice do soodločanja, kot je zagotovljena delavcem, zaposlenim na Nizozemskem, ni izpolnila obveznosti iz člena 16(2)(b) Direktive o združitvah.

Stroški

51 V skladu s členom 138(1) Poslovnika Sodišča se neuspeli stranki naloži plačilo stroškov, če so bili ti priglašeni. Ker je Komisija predlagala, naj se Kraljevini Nizozemski naloži plačilo stroškov, in ker ta s svojimi predlogi ni uspela, se ji naloži plačilo stroškov.

Iz teh razlogov je Sodišče (osmi senat) razsodilo:

1. **Kraljevina Nizozemska s tem, da ni sprejela vseh zakonov in drugih predpisov, ki so potrebni za zagotovitev, da imajo delavci v obratih družbe, ki je nastala s čezmejno združitvijo in ima sedež registriran na Nizozemskem, ki so v drugih državah članicah, enake možnosti uresničevanja pravice do soodločanja, kot je zagotovljena delavcem, zaposlenim na Nizozemskem, ni izpolnila obveznosti iz člena 16(2)(b) Direktive Evropskega parlamenta in Sveta 2005/56/ES z dne 26. oktobra 2005 o čezmejnih združitvah kapitalskih družb.**

2. **Kraljevini Nizozemski se naloži plačilo stroškov.**

Podpisi